

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-82-58>

УДК 338.48:368:311

РОЗРОБЛЕННЯ НАУКОВОЇ МЕТОДОЛОГІЇ СТАТИСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАХУВАННЯ РИЗИКІВ У СФЕРІ ТУРИЗМУ

DEVELOPMENT OF A SCIENTIFIC METHODOLOGY FOR STATISTICAL RESEARCH OF RISKS INSURANCE IN THE SPHERE OF TOURISM

Зоря Олексій Петрович

доктор економічних наук, професор,
Полтавський державний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5916-4689>

Зоря Світлана Петрівна

кандидат економічних наук, доцент,
Полтавський державний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7918-1371>

Рудич Алла Іванівна

кандидат економічних наук, доцент,
Полтавський державний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5416-4508>

Zoria Oleksii, Zoria Svitlana, Rudych Alla
Poltava State Agrarian University

У статті проведено розроблення та обґрунтування методології статистичного дослідження процесу страхування ризиків у сфері туризму з метою виявлення тенденцій і закономірностей розвитку туристичного страхування, оцінювання факторів, що формують рівень ризиковості, та підвищення обґрунтованості управлінських рішень щодо страхового покриття і тарифної політики. Узагальнення теоретичних положень дослідження дало змогу виокремити ключові методологічні принципи статистичного дослідження процесу страхування ризиків у сфері туризму. Розроблено методологію статистичного дослідження процесу страхування ризиків у сфері туризму, яка забезпечує більш обґрунтовану оцінку ризиків та підвищує якість управлінських рішень щодо формування страхового покриття, тарифної політики й удосконалення страхових продуктів.

Ключові слова: туризм, методологія, статистичне дослідження, науковий підхід, страхування, ризики, управління, розвиток.

The article develops and substantiates the methodology for statistical research of the process of insurance of risks in the tourism sector in order to identify trends and patterns in the development of tourism insurance, assess the factors that shape the level of risk, and increase the validity of management decisions regarding insurance coverage and tariff policy. The effectiveness of insurance protection depends on the adequacy of the terms of coverage, the quality of underwriting and tariff formation, the speed of loss settlement and the compliance of products with the real structure of risks. The generalization of the theoretical provisions of the subject of this study made it possible to identify the key methodological principles of statistical research of the process of insurance of risks in the tourism sector: the formation of a scientific hypothesis and the definition of the logic of the study; the collection of necessary information about the object and environment of the functioning of tourism insurance; the summary, systematization and grouping of the obtained data; the application of statistical methods of analysis; the identification and description of cause-and-effect relationships between insurance indicators and factors of tourist activity; the assessment of the adequacy of the constructed models, their interpretation and possibilities of practical use. A methodology for statistical research of the process of insurance of risks in the tourism sector has been developed, which provides a more substantiated assessment of risks and improves the quality of management decisions regarding the formation of insurance coverage, tariff policy and improvement of insurance products. The methodology is based on six stages (setting goals and objectives; forming a system of indicators; structural and dynamic analysis; economic and

mathematical modeling; forecasting and assessment of possible risks; interpretation of results and development of practical recommendations) and allows to identify trends and patterns in the development of tourism insurance, assess the impact of seasonality, travel destinations and external shocks, as well as forecast key market indicators in the medium and long term.

Keywords: tourism, methodology, statistical research, scientific approach, insurance, risks, management, development.

Постановка проблеми. Ринок страхування є однією з ключових ланок фінансової системи держави. Його значущість зумовлена постійною потребою економічних агентів у перерозподілі та трансфері ризиків, а також тісним зв'язком страхових операцій із грошово-кредитною сферою та іншими фінансовими інститутами. Страхові компанії взаємодіють із підприємствами, домогосподарствами, банками, інвестиційними фондами та державними органами, виступаючи одночасно й постачальниками страхового захисту, і інституційними інвесторами. Розміщуючи страхові резерви на фондовому, валютному й банківському ринках, вони формують складну систему фінансової взаємозалежності, але водночас конкурують з іншими посередниками за інвестиційні ресурси. У підсумку страховий ринок суттєво впливає на структуру та напрями фінансових потоків в економіці.

У сфері туризму значення страхування посилюється специфічною ризикованістю туристичної діяльності: непередбачуваністю подорожей, медичними, транспортними, майновими та відповідальними ризиками туроператорів, перевізників, готельних мереж і самих туристів. Страхування туристичних ризиків забезпечує безперервність туристичних послуг, підвищує рівень довіри споживачів і захищає інтереси держави щодо безпеки громадян. Статистичне дослідження цього сегмента передбачає аналіз динаміки страхових премій і виплат за туристичними видами страхування, частоти та структури страхових випадків, регіональних і сезонних особливостей попиту на страхові продукти, а також виявлення залежності між обсягами туристичних потоків, макроекономічними показниками та результатами діяльності страхових компаній. Отримані статистичні узагальнення дають змогу оцінити ефективність страхового захисту в туризмі, визначити «вузькі місця» у покритті ризиків та обґрунтувати напрями вдосконалення державної політики і стратегії страхових компаній на ринку туристичних послуг.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методичні засади та прикладні аспекти формування і розвитку системи

страхового захисту у сфері туризму, а також питання статистичного забезпечення аналізу туристичних ризиків в Україні в умовах сучасних викликів і інституційних трансформацій висвітлені у працях багатьох вітчизняних науковців. Значний науково-методологічний доробок у розгляд і вивчення цього питання зробили: Бондаренко П. [1], Бондаренко В. [1], Вінницька О. [11], Гаталяк О. [2], Громоздова Л. [3], Дайнега І. [3], Добіжа Н. [8], Зігунова І. [6], Клименко О. [7], Копилук О. [4], Корнієнко Т. [11], Кучай О. [5], Лапко Р. [3], Мирончук В. [8], Мозгова Д. [6], Наумова М. [10], Писаренко Н. [3], Путінцев А. [7], Руденко В. [8], Сташкевич Н. [1], Стецький В. [2], Тютюнник Ю. [9], Фаринюк Н. [10], Чвертко Л. [11], Япринець Т. [9]. та інші. Незважаючи на значну кількість наукових праць, присвячених розвитку туризму та управлінню ризиками в галузі, недостатньо опрацьованими залишаються питання саме розроблення наукової методології статистичного дослідження страхування туристичних ризиків, зокрема побудови цілісної логіки дослідження від постановки цілей і задач до інтерпретації результатів; формування уніфікованої системи показників; розроблення підходів до структурно-динамічного аналізу; обґрунтування застосування економіко-математичного інструментарію для виявлення причинно-наслідкових зв'язків; методів прогнозування та оцінки можливих ризиків, які забезпечують підготовку практичних рекомендацій щодо удосконалення страхових продуктів і підвищення ефективності управління ризиками у туристичній сфері.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на наявність значного масиву наукових праць, присвячених страхуванню та ризик-менеджменту у сфері туристичного страхування зберігається низка невирішених методичних і прикладних питань, що ускладнюють формування обґрунтованих управлінських рішень. Передусім недостатньо розробленими залишаються підходи до побудови цілісної та зіставної системи статистичних показників страхування туристичних ризиків, яка б одночасно відображала обсяги ринку, якість страхового покриття, частоту й тяжкість страхо-

вих випадків та ефективність врегулювання збитків у розрізі видів страхування, напрямів подорожей і сезонності. Обмежено висвітлено питання структурно-динамічного аналізу й моделювання причинно-наслідкових зв'язків між показниками туристичного страхування та факторами туристичної активності й зовнішніми шоками (коливання валют, зміни мобільності, безпекові ризики), а також відсутні уніфіковані рішення щодо застосування економіко-математичних і панельних моделей для прогнозування премій, виплат і збитковості. Це зумовлює потребу в методології статистичного дослідження, здатній забезпечити комплексну оцінку ризиків у туризмі, підвищити точність прогнозів і сформулювати рекомендації для страховиків, суб'єктів туристичної діяльності та регулятора.

Постановка завдання. Метою дослідження є розроблення та обґрунтування методології статистичного дослідження процесу страхування ризиків у сфері туризму з метою виявлення тенденцій і закономірностей розвитку туристичного страхування, оцінювання факторів, що формують рівень ризиковості, та підвищення обґрунтованості управлінських рішень щодо страхового покриття і тарифної політики. Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання: узагальнити теоретичні положення та виділити ключові методологічні принципи статистичного дослідження процесу страхування ризиків у сфері туризму; розробити методологію статистичного дослідження процесу страхування ризиків у сфері туризму.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як відомо, туристична діяльність за своєю природою є високоризиковою, оскільки поєднує просторову мобільність, часові обмеження, переміщення та залежність від великої кількості взаємопов'язаних суб'єктів (перевізників, закладів розміщення, туроператорів, асистанських служб), що підвищує імовірність настання непередбачуваних подій і фінансових втрат для туристів та підприємств галузі. За таких умов страхування виступає необхідним елементом інфраструктури туризму, забезпечуючи механізм трансферу та компенсації ризиків, підтримуючи безперервність надання туристичних послуг і підвищуючи довіру споживачів до ринку.

Практика розвитку туризму і науковий дискурс у цій сфері свідчать, що «... туристи завжди були і залишаються потенційними клієнтами страхових організацій. Це пов'язано з тим, що страховий ризик – це подія, яка не визна-

чається часом, незалежно від волі туриста, небезпечна і тим самим створює стимул для страхування» [7]. У той же час, «... огляд стану українського ринку туристичного страхування під час дії воєнного стану свідчить про те, що перебуваючи в складних фінансово-економічних умовах, українські страховики підлаштовуються під ринкову кон'юнктуру та запроваджують актуальні страхові продукти, необхідні для здійснення подорожей як в Україні, так і поза її межами» [6].

Як справедливо зазначається у розглянутих нами наукових дослідженнях «... туристичне страхування в Україні розвивається паралельно із інтенсифікацією туристичної індустрії. В Україні спостерігається позитивна динаміка розвитку страхування туристичних ризиків і зміцнення його ролі у соціальному захисті суспільства. Проте інституційні та функціональні характеристики вітчизняного ринку страхування у сфері туризму в цілому не відповідають реальним потребам держави та європейським стандартам» [11].

Водночас, ефективність страхового захисту в туризмі залежить від адекватності умов покриття, якості андеррайтингу й тарифоутворення, швидкості врегулювання збитків та відповідності продуктів реальній структурі ризиків, що об'єктивно потребує науково обґрунтованого інформаційного забезпечення. Саме тому удосконалення туристичного страхування доцільно здійснювати на основі статистичних методів, які дають змогу системно описувати й порівнювати ринкові процеси, виявляти структурно-динамічні тенденції, оцінювати частоту та тяжкість страхових випадків, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між показниками страхування та чинниками туристичної активності, а також будувати моделі прогнозування премій, виплат і збитковості для підвищення обґрунтованості управлінських рішень у сфері страхового захисту туристів і суб'єктів туристичної діяльності.

Таким чином, наведені у вивчених літературних джерелах [1-11] теоретичні положення дають змогу виокремити базові методологічні принципи статистичного дослідження процесів страхування ризиків у туристичній сфері: формування наукової гіпотези, що передбачає постановку дослідницьких завдань відповідно до мети, чітке формулювання цієї мети, визначення об'єкта й меж спостереження, а також побудову системи показників, що характеризує досліджуване явище; збирання необхідної інформації про об'єкт дослідження на

засадах цілеспрямованості та об'єктивності, у відповідності до поставлених завдань; узагальнення, зведення та групування даних з урахуванням прикладної спрямованості та системності отриманих результатів; застосування статистичних методів на основі принципів динамізму, багатовимірності, комплексності та варіативності (залежно від доступності даних і мети аналізу); виявлення та опис причинно-наслідкових зв'язків між явищами і процесами в туристичній сфері (туристичні потоки, структура послуг, ризикові події, поведінка споживачів, страхові виплати тощо) з дотриманням принципу системності; оцінювання адекватності побудованих моделей, їх інтерпретація та можливості практичного використання з урахуванням цілісності аналізу в умовах багатовимірної динаміки та багатафакторності.

Відповідно до наведених принципів формуються ключові методологічні положення статистичного дослідження страхування туристичних ризиків, а загальнометодологічні напрями такого дослідження доцільно подати більш інформативно та структуровано. Дослідження особливостей страхування ризиків у туристичній сфері й аналіз впливу соціально-економічної нестабільності на розвиток туристичного страхування передбачає: оцінювання стану ринку страхових послуг, пов'язаних із туризмом; визначення потреби суб'єктів туристичної діяльності та туристів у страховому захисті; розроблення практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності страхового покриття, якості продуктів та механізмів управління ризиками в туристич-

ній галузі. Таким чином, статистичне дослідження страхування ризиків у сфері туризму складається з кількох етапів (рис. 1).

На першому етапі статистичного дослідження формулюються мета та завдання, а також визначаються методи, інструменти і джерела інформації. Далі організовується збирання даних, яке може здійснюватися різними способами: шляхом опитувань туристів і суб'єктів туристичної діяльності, спостережень, аналізу договорів страхування, звітності страховиків, матеріалів асистанських компаній, звернень щодо врегулювання збитків, а також відкритих статистичних і адміністративних баз. Зібрані відомості підлягають упорядкуванню й аналітичній обробці із застосуванням комплексу статистичних методів (описова статистика, індексний та структурний аналіз, кореляційно-регресійні моделі, методи часових рядів тощо). Результати інтерпретуються з урахуванням специфіки туристичної діяльності, сезонності попиту, територіальних відмінностей, а також впливу зовнішніх шоків (епідеміологічні ризики, обмеження мобільності, воєнні загрози, коливання валютних курсів). Підсумком є підготовка аналітичного звіту, який може використовуватися для обґрунтування управлінських рішень, удосконалення страхових продуктів, оптимізації процесів урегулювання збитків, підвищення рівня захисту туристів і формування рекомендацій для органів державної влади та професійних об'єднань. Отже, статистичний аналіз дозволяє виявляти тенденції та закономірності у розвитку ринку банківських послуг, а також прогнозувати їх динаміку в майбутньому.

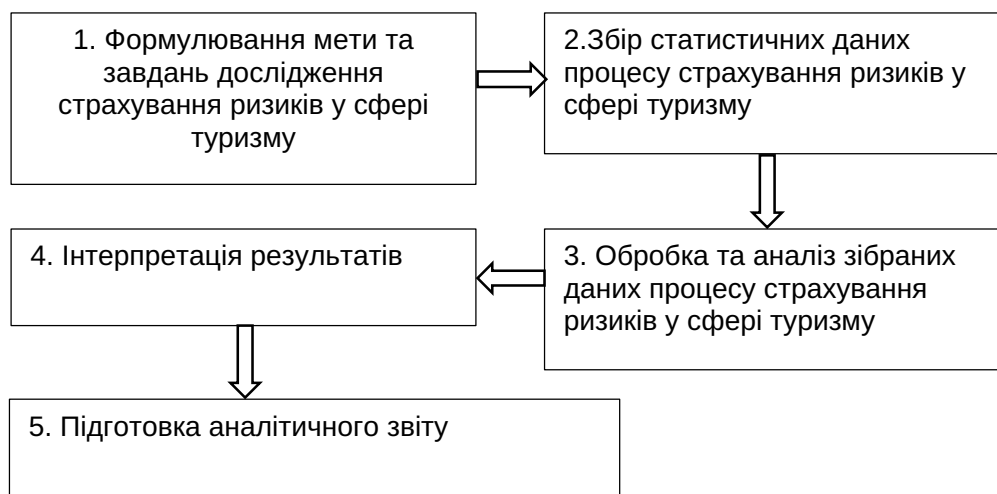

Рис. 1. Етапи статистичного дослідження процесу страхування ризиків у сфері туризму

Джерело: сформовано авторами

Відповідно до розробленої нами моделі, методологію статистичного дослідження у сфері страхування туристичних ризиків доцільно розглядати як послідовність взаємопов'язаних етапів (рис. 2):

1. Постановка цілей і задач. На цьому етапі визначаються мета статистичного дослідження

страхування ризиків у сфері туризму та конкретні завдання, необхідні для її досягнення. Окреслюються об'єкт і предмет дослідження, часові та територіальні межі, коло суб'єктів (страховики, туристи, туроператори й турагенти, асианські компанії), а також ключові групи туристичних ризиків і очікувані

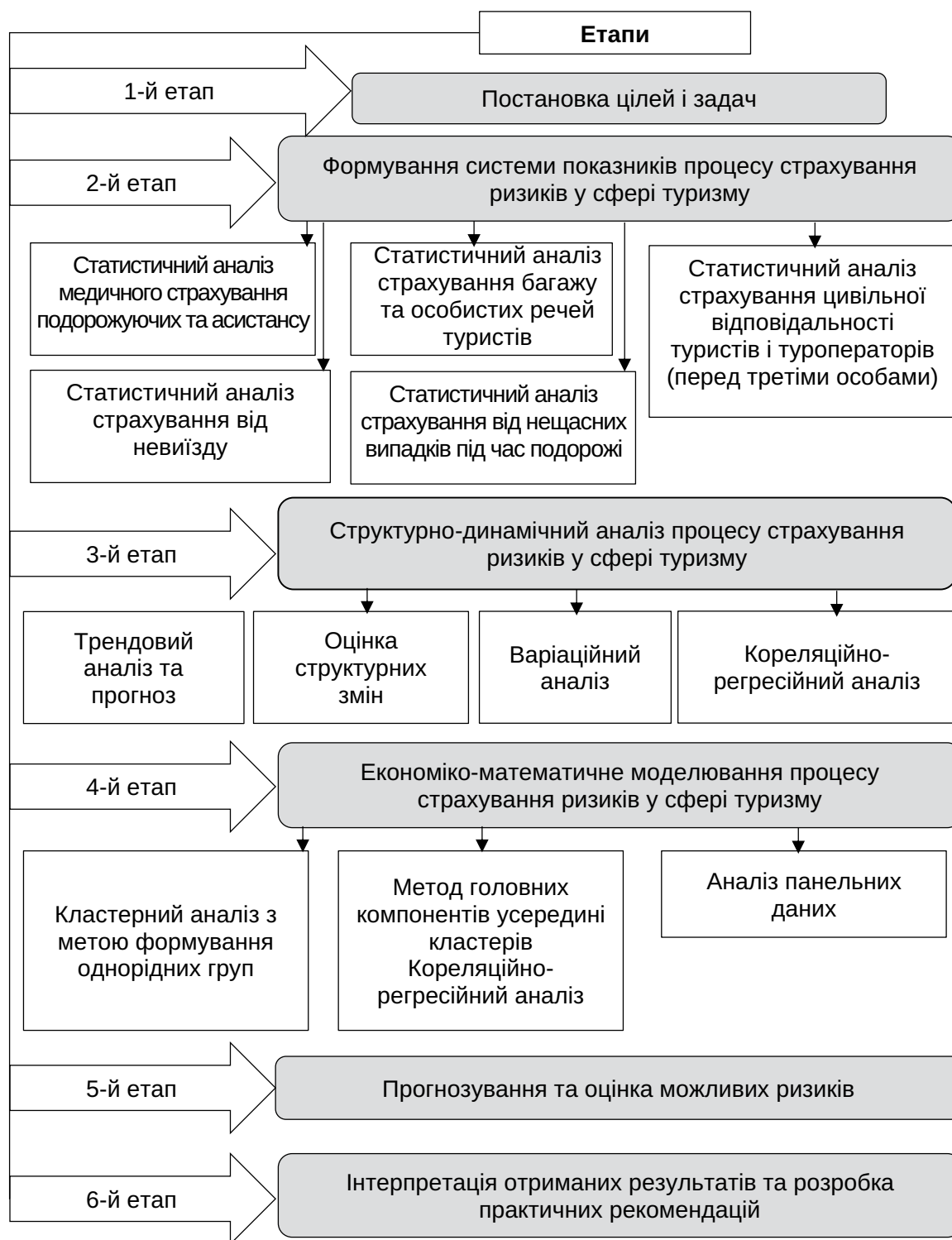

Рис. 2. Методологія статистичного дослідження страхування ризиків у сфері туризму

Джерело: сформовано авторами

результати (оцінка тенденцій, виявлення факторів, формування рекомендацій).

2. Формування системи показників процесу страхування ризиків у сфері туризму. Розробляється узгоджена система статистичних показників, яка дозволяє комплексно описати явище та порівнювати його у динаміці й між сегментами. Доцільно сформувати блоки індикаторів обсягу (кількість договорів, застрахованих осіб, середній строк подорожі, географія), фінансових результатів (премії, виплати, страхові суми, рівень збитковості), ризикових характеристик (частота страхових випадків, середній розмір збитку та виплати, частка відмов, строки врегулювання), структурних показників (за видами страхування, регіонами, сезонністю, каналами продажу), а також показників якості сервісу (частка звернень до асистансу, повторні звернення, скарги). На цьому ж етапі уточнюються джерела даних і правила їх зіставності.

3. Структурно-динамічний аналіз процесу страхування ризиків у сфері туризму. Проводиться аналіз динаміки та структури ринку туристичного страхування з урахуванням сезонності й територіальних відмінностей. Оцінюються тренди премій, виплат, частоти страхових випадків і збитковості; визначаються структурні зрушення між видами страхування та напрямками подорожей; аналізується варіація показників за регіонами, страховиками, сегментами туристів. Додатково досліджуються зв'язки між показниками страхування та факторами туристичної активності й зовнішнього середовища із застосуванням кореляційно-регресійного аналізу.

4. Економіко-математичне моделювання процесу страхування ризиків у сфері туризму. На основі сформованої інформаційної бази здійснюється побудова моделей, що пояснюють механізми формування страхових премій і виплат та дозволяють кількісно оцінювати вплив факторів. Залежно від задачі можуть використовуватися моделі часових рядів, регресійні моделі для частоти й тяжкості збитків, кластерний аналіз для формування однорідних груп, метод головних компонент для зменшення розмірності факторів, а також аналіз панельних даних за наявності спостережень у розрізі компаній та регіонів у динаміці. У результаті отримуються кількісні оцінки ризику та моделі для подальшого прогнозування.

5. Прогнозування та оцінка можливих ризиків. На цьому етапі здійснюється прогноз ключових показників (премій, виплат, частоти

страхових подій, збитковості) та оцінюється потенційний рівень ризиків у туристичній сфері на перспективу. Формуються сценарії розвитку (базовий, оптимістичний, песимістичний) з урахуванням сезонності, змін туристичних потоків, макроекономічних коливань і можливих зовнішніх шоків. Окремо можуть оцінюватися ризикові профілі видів страхування (медичні витрати, невіїзд, багаж, нещасні випадки, відповідальність), визначатися критичні сегменти, де очікується підвищення збитковості чи зростання звернень.

6. Інтерпретація отриманих результатів та розробка практичних рекомендацій. Узагальнюються результати аналізу та моделювання, формулюються висновки щодо закономірностей і проблемних зон страхування туристичних ризиків. Розробляються прикладні рекомендації для страховиків і суб'єктів туристичної діяльності: удосконалення умов страхового покриття й продуктового портфеля, коригування тарифів на основі ризик-профілів, підвищення якості андеррайтингу, оптимізація процесів врегулювання та роботи асистансу, запровадження інструментів інформування туристів і превентивних заходів. За потреби окремо пропонуються рекомендації для регулятора й професійних асоціацій щодо підвищення прозорості даних і стандартів страхового захисту в туризмі.

Таким чином, застосування зазначеної методології дає змогу більш обґрунтовано оцінювати ризики у туристичній сфері, підвищувати точність тарифоутворення та якість страхового захисту, а також приймати управлінські рішення, спрямовані на стійкий розвиток ринку туристичного страхування.

Висновки. Узагальнення теоретичних положень предмету даного дослідження дало змогу виокремити ключові методологічні принципи статистичного дослідження процесу страхування ризиків у сфері туризму: формування наукової гіпотези та визначення логіки дослідження; збирання необхідних відомостей про об'єкт і середовище функціонування туристичного страхування; зведення, систематизацію та групування отриманих даних; застосування статистичних методів аналізу; виявлення й опис причинно-наслідкових зв'язків між показниками страхування та факторами туристичної активності; оцінювання адекватності побудованих моделей, їх інтерпретації та можливостей практичного використання.

Також у роботі нами запропоновано методологію статистичного дослідження процесу

страхування ризиків у сфері туризму, яка забезпечує більш обґрунтовану оцінку ризиків та підвищує якість управлінських рішень щодо формування страхового покриття, тарифної політики й удосконалення страхових продуктів. Методологія базується на шести етапах (постановка цілей і задач; формування системи показників; структурно-динамічний аналіз; економіко-математичне моделю-

вання; прогнозування та оцінка можливих ризиків; інтерпретація результатів і розробка практичних рекомендацій) і дає змогу виявляти тенденції та закономірності розвитку туристичного страхування, оцінювати вплив сезонності, напрямів подорожей і зовнішніх шоків, а також прогнозувати ключові показники ринку в середньо- та довгостроковій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бондаренко П.В., Шашкевич Н.М., Бондаренко В.Г. Тенденції розвитку ринку туристичного страхування в Україні. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. № 4 (21). С. 471–479. URL: https://easterneurope-ebm.in.ua/journal/21_2019/73.pdf.
2. Гаталяк О.М., Стецький В.В. Страхування у туризмі : навч. посібн. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2020. 114 с.
3. Дайнега І.І., Громоздова Л.В., Писаренко Н.В., Лапко Р.М. Удосконалення системи туристичного страхування в Україні. *Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку*. 2020. № 23. С. 112–127.
4. Копилук О.І. Особливості формування системи страхового захисту в туристичній діяльності. *Індустрія туризму і гостинності в Центральній та Східній Європі*. 2021. № 1. С. 43–47. URL: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/tourism/article/view/890/843>.
5. Кучай О. Особливості страхування в сучасному міжнародному туристичному бізнесі. *Економіка та суспільство*. 2021. № 30. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/651/626>.
6. Мозгова Д.Р., Зігунова І.С. Туристичне страхування в умовах воєнного часу. *Ефективна економіка*. 2023. № 5. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/1594/1604>.
7. Путінцев А.В., Клименко О.М. Страхування у туризмі: особливості та зарубіжний досвід. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 62. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3976>.
8. Руденко В.В., Добіжа Н.В., Мирончук В.М. туристичне страхування як інструмент забезпечення фінансової безпеки подорожуючих громадян. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2024. 6 (15). 253–259. URL: <https://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/523/504>.
9. Тютюнник Ю.М., Япринець Т.С., Рудич А.І. Напрями аналізу та показники оцінювання результатів діяльності суб'єктів сільського зеленого туризму в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2025. № 86. С. 268–273. URL: https://www.market-infr.od.ua/journals/2025/86_2025/44.pdf.
10. Фаринюк Н.В., Наумова М.А. Статистичний аналіз ринку туристичних послуг України. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2017. № 9. С. 127–131. URL: <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/4860>.
11. Чвертко Л.А., Вінницька О. А., Корнієнко Т. О. Стан та проблеми розвитку туристичного страхування в Україні. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2020. № 16. С. 58–67. URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/aprde/article/view/4521/5023>.

REFERENCES:

1. Bondarenko P.V., Stashkevych N.M., Bondarenko V.H. (2019). Tendentsii rozvytku rynku turystychnoho strakhuvannia v ukraini [Trends in the development of the travel insurance market in Ukraine]. *Skhidna yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*, vol. 4 (21), pp. 471-479. (In Ukrainian).
2. Hatalyak O.M., Stetskyi V.V. (2020) Strakhuvannya u turyzmi: navch. posibn. [Insurance in tourism: text-book]. Lviv: LNU im. I. Franka, 114 p. (in Ukrainian).
3. Daineha I.I., Hromozdova L.V., Pysarenko N.V., Lapko R.M. (2020) Udoshkonalennia systemy turystychnoho strakhuvannia v Ukraini [Improving the system of tourist insurance in Ukraine]. *Problemy innovatsiino-investytsiynoho rozvytku*, vol. 23, pp. 112–127. (in Ukrainian).
4. Kopyliuk O.I. (2021) Osoblyvosti formuvannia systemy strakhovoho zakhystu v turystychnii diialnosti [Peculiarities of forming the system of insurance protection in tourism]. *Industriia turyzmu i hostynnosti v Tsentralnii ta Skhidnii Yevropi*, vol. 1, pp. 43–47. (in Ukrainian).
5. Kuchai O. (2021). Osoblyvosti strakhuvannia v suchasnomu mizhnarodnomu turystychnomu biznesi [Peculiarities of insurance in modern international tourism business]. *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 30. (In Ukrainian).

6. Mozghova D.R., Zihunova I.S. (2023). Turystychnе strakhuvannia v umovakh voiennoho chasu [Tourist insurance in wartime]. *Efektivna ekonomika*, vol. 5. (In Ukrainian).
7. Putintsev A.V., Klymenko O.M. (2024) Strakhuvannia u turyzmi: osoblyvosti ta zarubizhnyi dosvid [Insurance in tourism: features and foreign experience]. *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 62. (In Ukrainian).
8. Rudenko V.V., Dobizha N.V., Myronchuk V.M. (2024). Turystychnе strakhuvannia yak instrument zabezpechennia finansovoi bezpeky podorozhuiuchykh hromadian [Travel insurance as a tool for ensuring the financial security of traveling citizens]. *Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka*, vol. 6 (15), pp. 253–259. (In Ukrainian).
9. Tiutiunnyk Yu.M., Yaprynets T.S., Rudych A.I. (2025). Napriamy analizu ta pokaznyky otsiniuvannia rezultativ diialnosti subiektiv silskoho zelenoho turyzmu v Ukraini [Directions of analysis and indicators of evaluation of results of activities of subjects of rural green tourism in Ukraine]. *Infrastruktura rynku*, vol. 86, pp. 268–273. (In Ukrainian).
10. Faryniuk N.V., Naumova M.A. (2017). Statystychnyi analiz rynku turystychnykh posluh Ukrainy [Statistical analysis of the tourist services market in Ukraine]. *Visnyk student-s'koho naukovoho tovarystva DonNU imeni Vasylya Stusa*, vol. 9, pp. 127–131. (In Ukrainian).
11. Chvertko L.A., Vinnytska O.A., Korniienko T.O. (2020). Stan ta problemy rozvytku turystychnoho strakhuvannia v ukraini [The state and problems of development of tourist insurance in Ukraine]. *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu*, vol. 16, pp. 58–67. (In Ukrainian).

Дата надходження статті: 02.12.2025

Дата прийняття статті: 16.12.2025

Дата публікації статті: 29.12.2025